K 11 02 / 1

კ. თავართქილაძის გამოცემა № 54

დემონი

პოემა

მ. ლერმონტოვისა

თარგმნილი

მ. გურიელისა.

(მეორე სურათებიანი გამოცემა.)

ბათუმი
სტამბა თავართქილაძის და მიქელაიშვილისა
1895

891.71-1

კ. თავართქილაძის გამოცემა № 54

ლემონი

პოემა

მ. ლერმონტოვისა

თარგმნილი

მ. გურიელისა.

K 1102

(მეორე სურათებიანი გამოცემა.)

ბათომი
სტამბა თავართქილაძის და მიქელაიშვილისა
1895

ეროვ 2019-51177

821.161.1-2

Доз. ценз. Тиф. 16 Іюня 1895 г

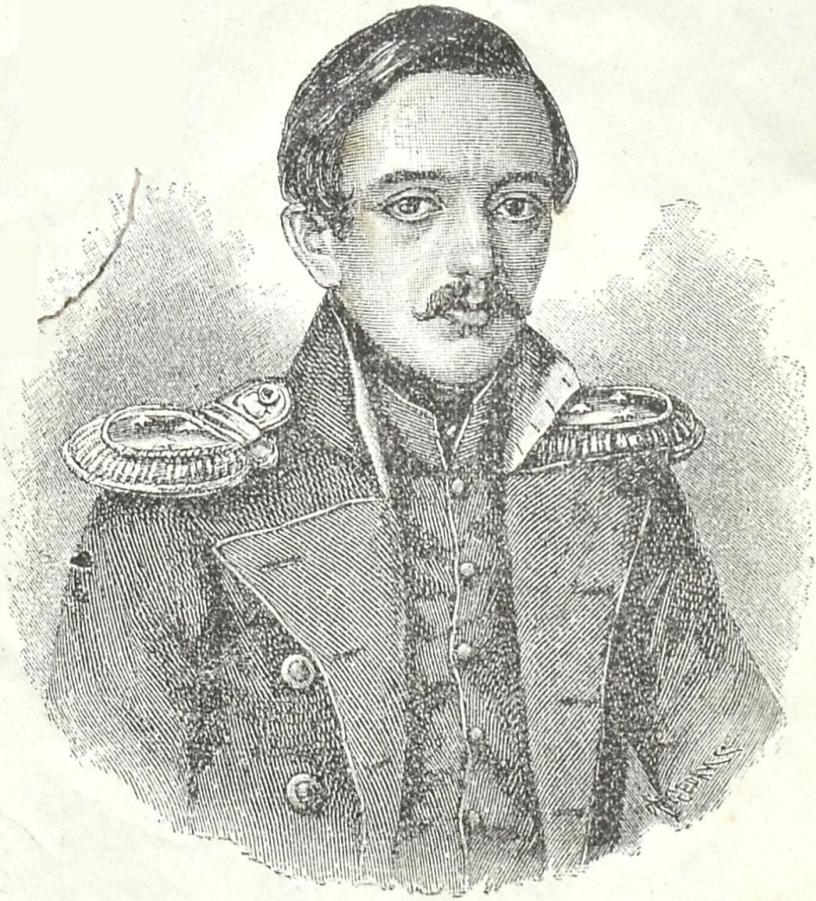

მ. ლერმონტოვი

(ავტორი „დემონისა“.)

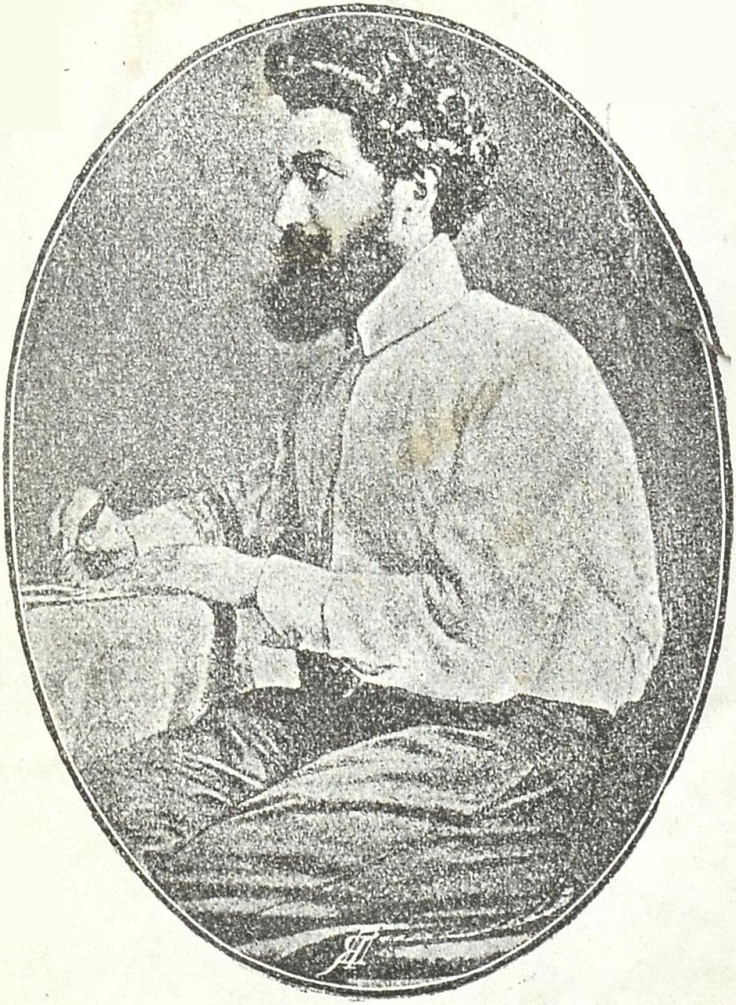

მაჩია გურიელი

(მთარგმნელი „დემონისა“.)

დემონი

პირველი ნაწილი

ვუძღვნი ხსოვნას გურიის მთავრის ასულის ტერეზიისას.

I

დემონი, სულით შეწუხებული,
ზეციდამ წყროსმით გადმოგდებული,
ცოდვილს მიწაზედ დანავარდობდა;
ამ დროს სამოთხის ბაღის ჩვენება
და უმჯობესთა დღეებთ ხსოვნება
მის თვალების წინ იჯგუფებოდა,—
იმ დღეებთ, როცა ნათლის საყდარში
ქერაბიმივით წმინდა ბრწყინავდა,
და მორბენალი ვარსკლავი ცაში
ალერსიანსა სალამს უძღვნიდა;
როს განუჭვრეტელთ შორის ღრუბელთა
ცნობის მოყვარე განიხილვიდა,
მღოლავთა მნათობთ ქარავანებთა

სოფლის სივრცეში დაინახვიდა;
როს სასოება სცემდა სიყვარულს
ბედნიერს, პირმშო ღვთისა ქმნილებას,
ვერ სცნობდა შიშს, ვერც იჭვნეულებას
და ვერც დაღლიდა მის ძლიერსა სულს
წელთ უნაყოფოც წკრე მოსაწყენი;
და ბევრი... ბევრი... მაგრამ ყოველი
არ მოაგონდა მას აღშფოთებულს.

II

სოფლის ყრუ ველში ის დაბორგვიდა
დიდხან უმიზნოთ, უნავთსაყუდლოთ;
საუკუნები ერთმანეთს სდევდა,
ვით წამი წამსა სულ უსაფუძვლოთ.
ერთ სახიანის რიგიანობით,
ხვდა მიწა რა თვის არა რაობით,
განუცხრომელათ ზედ შურს სთესავდა;
წინააღმდგომა არ სად თავისის
არ შეხვედრია ხელობის მქისის.
და ბოროტებაც ბოლოს მოსძაგდა.

ᲓᲔᲛᲝᲜᲘ, ᲡᲣᲚᲘᲗ ᲨᲔᲬᲣᲮᲔᲑᲣᲚᲘ,
ᲖᲔᲪᲘᲓᲐᲛ ᲬᲧᲠᲝᲛᲘᲗ ᲒᲐᲓᲛᲝᲒᲓᲔᲑᲣᲚᲘ, (იხ. გვ 7.)

III

და მთისა წვეტებს კავკასიისა
ზეცით დევნილი გადააფრინდა.
მის ქვეშ ჭალარა ყაზიბეგისა
თლილ ალმასივით თეთრათ ბრწყინვიდა,
და სილრმეში ძირს მოჩანდა შავათ,
როგორც გველთ ხვრელი კლდისა ნახარი,
იგრიხებოდა ძვირ სანახავათ
დარიალისა კამკამი წყალი.
თერგი მხტომარე, ვით ლომი შამბში,
ხუჭუჭის ფაფრით ქედ შემკობილი,
დაღრიალებდა და თვით მძვინვარნი,
ფრთოსანნი მაღლა, ცისა ლაჟვარდში,
დასტრიალებდნენ, იყვნენ მსმენარნი
გრგვინვისა მსგავსის მისისა ხმისა;
და მშვენივრება სამხრეთის ცისა,
ოქროს ღრუბლები გზას აბრწყინვებდნენ
და მას ჩრდილოსკენ მიაცილებდნენ.
და იქ კლდეები, იწრო გროებათ,
საიდუმლოის ძილით აღვსილნი,
თითქო მკრთოლვარე ზვირთებთ საჭვრეტათ
იყვნენ მაზედა გადმოწოლილნი.

და ბურჯნი კოშკებთ მაღლა კლდეებზე
სასტიკათ სჭვრეტდნენ მაღლა ჯანღებთა:
კავკასის კართან მყოფი გუშაგზე
მცველები იდგნენ უზარმაზრებთა.
მხეცებრივ უცხო იყო ირგვლივათ
მთელი სოფელი, მაგრამა ცივათ
ამაყმა სულმა რაღაც საზიზღით
თვალი მოავლო ღვთისა ქმნილებას
და მის მაღალ შუბლს ვერ შეამჩნევდით
ვერც ერთსა რასმე მცირე ცვლილებას.

IV

და მის წინ სხვა რიგ სანახავები
მშვენიერება აყვავდა ცხოვლათ:
აღმკულის ქართლის მწვანე ველები
გარდაიშალა ხალიჩებრ შორათ.
სვიანი, უხვი ეს მხარე ქვეყნის
სამკაულია მთელი სამხრეთის:
მთის წყაროები, ჩქარ მორბენალი,
ფერად ქვებზედა ჩამომჩხრიალი
და ბუჩქი ვარდთა სადაც ბულბულნი
უმღერენ ტურფებს გაცხარებულნი,

პატრონთ უგრძნობის, ცივის გულისა
იმათ ტკბილ ხმაზედ სიყვარულისა;
ცაცხვი ჩრდილ ფართო შტოებ გაშლილი,
ტანზე სქლად სურო შემოჭედილი;
ქვაბები სადაც ირემი ფრთხალი
გოლვიან დღეში გრილობს მაშვრალი;
თრთოლა, სიცოცხლე, ფოთლებთ შრიალი
ათას ნაირი ხმა უბნობისა,
სუნთქვა უთვლელის ყვავილებისა,
ხილვა შუა დღის ტკბილ-ნებიანი,
და გრილის ცვრითა სუნნელიანი,
დაამებულნი შუა ღამები,
და ანათებენ იქ ვარსკვლავები,
როგორც ქართველთა ქალის თვალები.
მაგრამ ბუნებამ ნათელ-ფენილმა,
ცივის სიხარბის გარდანამეტი,
ვერა რა აღძრა მან მოლხენილმა
დევნულის გულში გრძნობა ვერც ერთი;
და რასაცა ის თვის წინ ხედვიდა,
სულ ყველა სძაგდა, ვერ განისცდიდა

V

ვრცელის გალავნით დიდი სახლები
ძველმა გუდალმა აღაგებინა;
ერთგულსა ყმებსა ბევრი ცრემლები
და ბევრი ოფლიც დაადენინა.
დილიდამ ძირებს მახლობელ მთათა
მისი კედლების ჩრდილი ადგება,
კლდეში კიბები ჩაჭრილი ღრმათა
კუთხის კოშკიდამ წყლამდინ ჩაჰყვება;
მაზედ გამოჰკრთის თეთრ ჩადრ ბურვილი
კნიაჟნა თამარ, ჯერეთ ყმაწვილი,
წყლისთვინ არაგვზე მიიპარება.

VI

რალაცა ჩუმათ ყველთვინ დაბლობში
ჩასცქერდა კლდიდამ ბნელი სახლები;
მაგრამ დღეს დიდი ლხინია მაში,
სჭყივის ზურნა და ბოლავს ქვევრები:
გუდალი ჯვარს სწერს საყვარელს ქალსა
შეკრბენ ერთობრივ მცნობნი წვევაზე,
და ხალიჩებით მოგებულს ბანზე

ქალებთ შუა სმენ გასათხოვარსა;
მღერა-თამაში უსაქმობისა
დრო მათი გადის, შორის მთებისა
თავები ჰფარვენ მზის ნახევარსა.
ტაშსა სცემენ რა სულ ერთ რიგიანს,
ზედ დამღერიან, დაირას ხმიანს
გასათხოვარი იღებს ახალი,
და, აი, ისა ცალის ხელითა
თავზე ივლებს რა მშვენიერითა,
ხან გამოსხლტება ჩიტივით მალი,
ხან დასდგება და ცქერას დაიწყებს;
ბრწყინვენ წყლიანი მისი თვალები,
რომლებს დასტრფიან ღაზო წამწმები;
ხან შავ-შავს წარბებს შეათამაშებს,
ხან წინ მცირედათ გადაიხრება,
და ხალიჩაზე სცურავს-სრიალებს
იმისი სალმრთო ფეხი მორჩილი
და კიდევაც ის ძვირათ ღიმდება
ყმაწვილობისა ლხინით აღვსილი;
და მთვარის შუქი, წყლისა სარკეზე
ნელათ ხან და ხან რომ ევლინება,
შეედრება კი, იმის ბაგეზე

როცა ბრწყინვალე ღიმილი სხლტება,
იმ საოცრობას, იმ მშვენივრობას,
იმ ყრმულ სიცოცხლეს, ცხოველ ბავშობას?

VII

ვფიცავ შვალამის ვარსკლავებს.
სხივს აღმოსავალ-დასავლის,
მპყრობი ოქროვან სპარსეთის
და ვერც სხვა მეფე ამ ქვეყნის
ვერ ჩაკოცნიდა მსგავს თვალებს!
ჰარემის ჩქეფსა შადრევანს
ცხელ ზაფხულის დღის საშვალზე
მარგალიტების წვეთთ მცვრევანს
არ ეცხოს მაგის ბადლ ტანზე,
ჯერ ხელს არც ერთის კაცისა,
სატრფო შუბლზედა მოცავსა,
დაფუშვა მსგავსის ნამწნისა
არ ღირსებია ცოცხალსა.
იმ დღიდამ, რაც რომ ჩვენებმა
ტურფა სამრეთხე დაკარგეს,
ვფიცავ, ესრეთი შვენება
არ განეფურჩქოს ქვეყნად მზეს!

К 1102

და ხალიჩაზე სცურავს-სრიალებს
იმისი საღმრთო ფეხი მოორჩილი (იხ. გვ, 15.)

VIII

უკანასკნელათ ის თამაშობდა:
ხვალ რა ელოდა, ვინ გამოსცნობდა—
მას, მემკვიდრესა დიდის გუდალის,
თავისუფლების მხიარულ შვილსა,
სვე სამწუხარო უბრალო მონის,
სამყოფი უცხო დღევანდლამდისა
და უცნობელი ვიღაც სახლობა,
ხშირათაც რალაც იჭვნეულობა
დაუჩრთილებდა ნათელსა სახეს;
მაგრამ ყოველი მისი ქცეობა
ისრე აღსავსნე იყვნენ ზნეობით,
ისრე სიტურფით, უბრალოებით,
რომ თითონ დემონს გაღმოფრინვალეს,
მაშინ იმისთვინ შემოეხედა,
მოიგონებდა რა ყოფილსა ძმებს,
პირს იქცევდა და იკვნესებდა.

IX

დემონმა ნახა... კიდევაც წამით,
გამოუთქმელი მღელვარეობა,
უეცრათ ნახვით იგრძნო მან ამით,

მისი ყრუ სულის ცარიელება
აღივსო სიმრთო მადლისა ხმებით.
ახლად შეეხო მან ძალს წმინდობის,
ტრფობის, კეთილის და მშვენიერობის,
და დიდხან უცხო სანახაობით
ის დასტკბებოდა,—და ოცნებები
წინანდელს ბედზედ გრძელის სკნველობით,
როგორც ბრწყინვალე ცის ვარსკვლავები,
სასიამოვნოთ მის წინ დარბოდა.
ზედ მიჭედილი უცნობის ძალით,
ახალსა დარდებს ის ცნობილობდა;
ოდესმე მისის შობლურის ენით
მაში გრძნობები ლაპარაკობდა.
იყო ის, ვითომ, ჩვენების კრთოლვა,
ახლათ მისისა განცხოველების?
მან კი სიტყვები ცუდ-მაცდურების
თვის გონებაში ველარა ჰპოვა.
ივიწყოს?—ღმერთი არ აძლევს ნებას,
არც აიღებდა ის დავიწყებას.

X

დაღლილის ცხენით, საღამოს ჩრდილში,

მზის დასვლისა დროს, საღამოს ლხინში
იჩქარის სიძე მოუთმენელი
და ეჩვენება მისი მლხენელი;
ამგვარ უვნებლათ არაგვის პირებს
მიუახლოვდა მწვანით მოსილებს,
მძიმე ტვირთ ქვეშეთ საჩუქრებისა
ძლივ-ძლივაობით ფეხებს იცვლიან
მის უკან ჯაჭვი აქლემებისა,
გრძელ წკრეთ შარაზე მიღოღდებიან,
ეჟვნებსა მათსა გააქვს ჟღრიალი.
თითო პატრონი წინანდალისა
წინამძღოლია ქარავანისა:
წელზედ უხდება უცხოთ ქამარი.
დამბაჩა, ხმლისა მოჭედილობა
ბრილიანტივით ანათებს მზეზე;
მის ჩოხის სახლებს ქარის ცელქობა
ანძრევს, და თოფი ჰკიდია მხრებზე.
ფერადის ძაფით მას აქვს ნაკერი
უნაგრის ბორდა;—ალვირის წვერი
ფოჩვიანია, და მის ქვეშ ცხენი
არის უფასო, ოქროის ფერი:
მარდი, ნაზარდი ყარაბახისა,

შიშით აღვსილი ყურებსა აცქვეტს.
ხრუნტვით განზე დაბლა ჩაჰყურებს
ჩქარათ მომხტომის ზვირთების ქაფებს:
საშიშარია იწრო პირების
გზა მარცხნივ მცირე საოცარ სვეტზე,
მარჯვნითა დიდი სიღრმე წყლის ტბების;
გვიანაც არის, თოვლიან მთებზე
აღარა სჩანს მზის სხივები; მათზე
ბნელდება კიდეც; აღსდგნენ ჯანღები,
უმატებს ნაბიჯს მოქარავნები.

XI

აი, საჯვარე ზედ გზისა პირსა.
იქ დიდის ხნიდან დამარხულია
ვილაც თავადი, უწოდენ წმინდას
და მტრისა ხელით ის მოკლულია.
იმ დღიდან ლხინში, თუნდა საომრად,
რისთვისაც მგზავრი არ გაივლიდა,
უთუოთ ლოცვას მხურვალეს ყოვლად
საჯვარეს წმინდას ის მიუძღვნიდა,
და ის ლოცვები ჰფარვიდნენ მგზავრსა
ველარ ავნებდა ლეკთა ხანჯლები.

მაგრამ არ სწამდა ყმაწვილ თავადსა
მამა პაპათა ჩვეულებები;
ეშმაკეულის იმას ოცნებით
დემონი მაშინ გულსა უმღვრევდა,
და ღამის ბნელში ის მოფიქრებით
საცოლოს ვარდებრ ტუჩებსა ჰკბენდა.
უეცრათ ორნი გამოხტნენ გზაზე,
გავარდა თოფი... ნეტავ რა არი?
შედგა რა ხმიანს უზანგოებზე,
წარბებზე ფაფარ ჩამოხურვილმა,
გმირმა თავადმა ხმა გაკმედილმა
თათრულ თოფს ხელი მოავლო ჩქარა,
მათრახი სტკიცა და როგორც ორბი
მტრებს მიუვარდა. გავარდა თოფი,
და ყრუ შეკვნესა, კივილი მწარი
გაიარა იმ ყრუ ხეობაში.
დიდხან ომი არ გაგრძელებულა:
ფრთხალი ოსები გაიქცნენ მთაში.

XII

დასწყნარდა ომი. შეყრილნი მჭიდროთ
შიშით აქლემნი ზედ დასცქეროდნენ

მეომართ ლეშებს. ხანდახან უნდოთ
ზარები მათი გაზუზუნობდნენ.
წარხდა მხნეობა მოქარავნებთა,
და გვამებზედა ქრისტიანებთა
წრეებსა ხაზავს ღამის ფრინველი.
მათ არ მიელის მყუდრო ის ველი
მონასტრის წინ ქვეშ, სად საყვარლები
მარხია მათი მაძათა ძვლები,
არც მოვლენ მათთან დედითურთ დები:
ძველებრ ჰფარვიდენ გრძელი ჩადრები,
კივილით, ლოცვით და ცრემლებითა;
ნაცვლათ მომტირნი, უცხო ხელითა
აქვე გზის პირზე, კლდეებთ ძირებში,
სახსოვართ წმინდა ჯვარი აღზდგება,
და მწვანე სურო მარტის დღეებში
იმას ალერსით შემოევლება
თავისის ბადით ზურმუხტის ფერით;
და გადუხვევს რა ამა გზით ძნელით,
დაღლილს მგზავრს რომ სვლა შეეზარება,
ამ წმინდა ჩრდილ ქვეშ შეეფარება.

XIII

მიჭენობს ცხენი, ირემზე მალი,

ხრუტუნებს, მიხტის თითქო ომშია,
ხან მყის შედგება რაღაც შემკრთალი,
კარს ყურს მიუგდებს ხეობაშია;
ფართეთა ჰბერავს ცხვირის ნესტოებს,
ხან ფეხებით სცემს ერთათ მიწაზე
ლურსმებს, დაჭედილს მის ხმიან ნალზე,
ანძრევს რა ყელზე გადაყრილ ფაფრებს,
მოუხედველათ სულ წ. ნ მიფრინავს.
მაზედ კვლავ არის ჩუმი მხედარი,
უხმო უსიტყვო, თითქო მას სძინავს;
ხელში უჭირავს მაგრათ ფაფარი,
სადავეები ზედ აქვს მიყრილი.
უზანგებშიაც ფეხებ გაყრილი,
და სისხლი ფართე ღარათ საკოდავს
მოასხამს, წითლათ აჩნია ბორდას.
გიჟმა გამჭცევმა მან პატრონისამ
ომით შურდულებრ გამოიტაცა,
მაგრამ მომწყვლელმა ტყვიამ ოსისამ
მას წყვდიადშიაც სული წასტაცა.

XIV

გუდალის სახლში ხმა ვაებისა

არის და ხალხი იჭრება კარზე.
ცხენი მტვრიანი ეკუთვნის ვისა,
იქვე რომ დაწვა ჭიშკართან ქვაზე?
ვინ არს მხედარი სულ მოუთქმელი?
სისხლში მოსვრილი აქვს ტანსაცმელი;
დაჭმუხვნილებას შავის სახისა
აჩნია კვალი ბრძოლის ტანჯვისა
უკანასკნელსა გიჟ მოხვევნაში
ზედ მიკვდომია ხელი ფაფარში.
ქალო, ვეჭვ მეტად, არ დაქანცულა,
საქმროს ლოდინში შენი ყრმა სული,
თავადის სიტყვა მან აღასრულა:
მოგისწრო დროზე აჩქარებული,
მაგრამ საბრალო უკანასკნელათ
ზის თავის ცხენზე საჭენებელათ.

XV

იმა უდარდელ სახლობას ზარი
დაეცა როგორც ცის მოვლენილი.
თავის ლოგინში პირქვე თამარი
სტირის უწყალოდ გულ ამოსკვნილი;
წკრივად სდევენ რა ცრემლებს ცრემლები,
ოხვრა ამოსდის ბროლის მკერდიდამ.

უხმოდ უსიტყვოთ, თითქოდ მას სძინავს;
ხელში უჭირავს მაგრათ ფაფარი, (იხ. გვ. 25.)

და აი იმას რაღაცა ხმები
მოამხიბვლელები ესმის ზეციდამ:
„ნუსტირ ყმაწვილო, ნუ სტირ უბრალოთ,
შენი ცრემლები უსიტყველ ლეშზე
არ გარდესხმება გამკურნელ წყაროთ,—
შენ ღრუბლებს გადებს მხოლოდ თვალბეზე,
ქალწულებრივსა გთუთქავს ლოყებსა.
აწ შორსა არის ვერას შეიტყობს,
ვერ დააფასებს მაგ შენს დარდებსა:
ციური სხივი მშვენივრათ ათბობს
ეხლა უსისხლოს მისსა თვალებსა
და ანგელოსთ ხმა ყურს ალხენს მისსა.
რაა სიცოცხლის წვრილი სიზმრები,
საბრალო ქალის ოხვრა, ცრემლები,
სასუფეველის სტუმრისათვისა?
არა ცხოვრება მომაკვდავისა,
შექმნილის ხოლოდ ორის დღისთვისა.
მერწმუნე, ჩემო ღმერთავ მიწისა,
არ ღირს, ვინც იყოს, არცა ერთ წამათ,
ამდენ შენ ოხვრათ და ძვირფას დარდათ».
„ჰაერის ღრმა ოკეანეში
უნიჩბებოთ გაშვებილნი

წყნარად დაცურვენ ვრცელ ცაში
მნათობებთ გუნდი წყობილნი.
თვალ უწდომელთ ველებთ შუა
ძაღლა რბიან დღე და ღამე
შეუმჩნეველთ ღრუბლებთ გროვა,
ლეჩაქივით გამჭვინვალე.
დღე შეყრის, არ გაყრის ბნელი,
არ აქვთ დარდი მათ არც შვება,
არც მყოფი რამ სანატრელი,
არც წასულში მწუხარება,
სევდიან დროს მეყსეულათ
გახდი მათი მიმბაძველი:
სოფლისათვის იყავ გრილათ
და მათსავით უდარდელი.“
„რა მხოლოდ ღამე თვისის პირბადით
კავკასის მთებსა გარდეფარება,
რა მხოლოდ სოფელს მაცდურის სიტყვით
მოჯადოსნულსა ჩაეძინება,
რა მხოლოდ ქარი დაწყნარებული
მჭკნარ ბალახს შესძრავს ქროლითა თვისით,
და ჩიტი მათში დაბუდრებული
გამოფრინდება ბნელ'ში ხალისით

და ვენახებთ ქვეშ სიამოვნებით
ცვრებს რა ციურსა ჰყლაპავს სიხარბით,
ღამის ყვავილი გარდაიშლება;
რა მხოლოთ მთვარე ოქროს ფერითა
მთის გადალმიდამ წყნარად აღსდგება,
და ილხენს ჩუმათ შენის ჭვრეტითა,—
იმა დროს შენთან მე მოვფრინდები,
განთიადამდის სტუმრათ დავრჩები
და აბრეშუმებრ შენსა წამწამებს
დავახვევ მრავალ ფერად სიზმრებსა!“

XVI

სიტყვები გასწყდნენ მოშორებულათ
ხმის ნაკვალევშიც ხმები ჰქრებიან;
ის წამოვარდა განცვიფრებულათ
თვალები ირგვლივ იყურებიან.
გამოუთქმელი მღელვარეობა
არის მის მკერდში: დარდებს და შიშსა
თუ ვნებების ალს,—რა შეედრება
ერთად გრძნობების მაში დულილსა!
სულმა გაგლიჯა თვის ბორკილები,
ცეცხლი ძარღვებში მიმორბიოდა,
და ეს ახალი უცხო რამ ხმები

მას ეგონა თუ კვლავაც ესმოდა.
ცისკრის დროს მხოლოდ მისგან ნდომილმა
დაახუჭინა თვალები ძილმა.
მაგრამ აშფოთებს ჰაზრები სულით,
ფიქრით წინ მცნობით ახირებულით
მუნჯი სტუმარი ეს ღრუბლიანი,
არ მიწიური მშვენებიანი
მის სასთუმალზე წამოიძახა,
ლამპისა ალი სხივით დაჰფარა
და მისი სახე განმცვიფრებული
ისე მწუხარედ ზედ დასცქეროდა
რომ თითქო მას ის ებრალებოდა
ის არ ყოფილა ზეცისა მცველი
ღვთის ანგელოსი მისი მფარველი;
ცის-სარტყლებისა სხივით შემკული
გვირგვინი თმაზე მას არ ეფარა
არც იყო ბნელი საშიში სული
მცდარი მოწამე,—ოჰ... სულაც არა,-
ის საღამოსა ჰყვანდა მოწმენდილს,
არც დღეს არც ღამეს არც ნათელს არც
ჩრდილს,

ის წამოვარდა განცვიფრებულათ
თვალები ირგვლივ იყურებიან. (იხ. გვ. 31.)

მეოთხე ნაწილი

I

ეამავ, დაეხსენ ფუჭსა ჯავროობას,
შენ საწყალ თამარს ნულარ უწყრები:
ხო ხედავ უწყვეტს ჩემსა ცრემლობას,
და არ არიან ეს პირველები.
არ გავსთხოვდები მე აწ ჩემ დღეში,
უთხარ სულ ყველას ჩემთვის მოსულსა,
მეუღლე ჩემი სწევს სამარეში,
სხვას ველარავის ვერ მივსცემ გულსა.
რაც სისხლიანი მისი სხეული
დავასაფლავეთ კლდეში ვაებით,
მე არ მასვენებს მაცდური სული
განუდევნელი მძიმე ფიქრებით.
წყნარ ღამეებში მაშინებს მუდამ
გროვა უგვანის, მწუხრის სიზმრების;
აზრი შორს ავის სიტყვისა ხმიდამ,

ცეცხლი ძარღვებში გარბის-გამორბის.
მე ვსდნები, ვსჭკნები, ვხედავ დღე და დღე?
სული იტანჯვის ყმაწვილ მკერდშია.
მამა ჩემო, გთხოვ, შემიბრალე მე,
მიმეცი წმიდა სავანეშია!
იქ დამიფარავს მე ჩვენი მხსნელი,
მსურს მის წინ ცრემლით დავადნო სუნთქმა.
ამ ქვეყნად არ მაქვს მე საშვებელი;
სჯობს მყუდროებით წმინდა ნაკურთხმა
დე მიმიღოს მე, როგორც საფლავმა,
წინათვე ბარემ ბნელმა სენაკმა!“

II

და განერთებულს შორს მონასტერში
ის საფარველს ქვეშ უფლისა მისცეს,
და ჩოხანითა სიმშვიდის ბნელში
ყმაწვილი მკერდი მისი შემოსეს.
მაგრამ მონაზვნის უხერ საცმელში
მას კვლავ სურვილი არ ასვენებდა
და, როგორც სირმით ნაკერ ფარჩებში,
უნდო ფიქრებით კვლავ გული სცემდა.

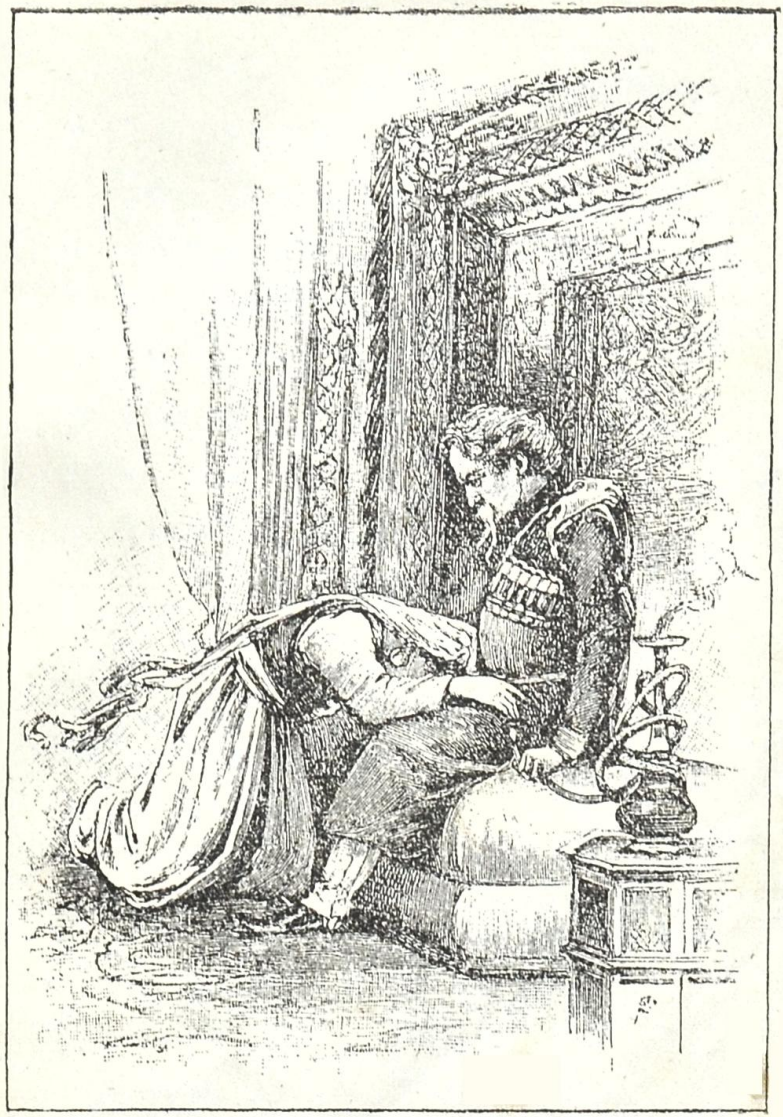

მამავ, დაეხსენ ფუჭსა ჯავრობას,
შენს საწყალ თამარს ნულარ უწყრები: (იხ. გვ. 35)

საკუთრხევლის წინ, როცა სანთლები
უქმსა დღეებში ნათლითა ორთოდა,
საშკალ ლოცვისა მას ნაცნობები
ხშირათ საამო ხმები ესმოდა.
გუმბათ ქვეშ ბევრჯელ იმ ბნელის საყდრის
შეუმჩნეველათ, საკმევლის ნისლში,
მიმოქროლვიდა სახე ნაცნობის,
უგზო და უკვლოდ ყოფილი ფიქრში,
და ბრწყინვიდა რა, როგორც ვარსკვლავი,
იწვევდა,.... ხმობდა... საით ნეტავი?

III

საგრილობელს ქვეშ ორი გორების
წმინდა მონასტრის ჯვარი ჩნდებოდა;
ჩრდილი ვერხის და ალვის ხეების
მას ბურულამდი ეფარებოდა,
და ხან და ხანაც, რა ღამე ხევში
ჩამოწვებოდა, მაშინ ფანჯრებში
ახლის მონაზნის ლამპარი ჰკრთოდა.
ირგვლივა ჩრდილში ნუშის ხეების;
სად დგას წკრეები მწუხრისა ჯვრების,
მცველები ჩუმის საფლავებისა,
იმღერდნენ გუნდნი ფრინველებისა.

ქვებზე მოხტოდნენ და ხმაურობდნენ
საცივეები ყინულის წყლების
და დაკიდებულთ ქვეშე კლდეების
ერთმანეთს ძმურად უერთდებოდნენ
და მიგორვიდნენ ისე ბუჩქებში,
უცხო ყვავილით შემკულ პირებში.

IV

ჩრთილოეთის მხრით მოსჩანდა მთები
დილის ავროორის ნათლის სხივებში,
როცა ცის ფერათ მიწის ბოლები
დაბრუნავს წყნარათ ხევებთ სილრმეში.
და მიმართული აღმოსავლისკენ
მუეზზინები*) ლოცვათა ხმობენ
და გულმომჭირნეთ შაგირდი ზარებს
სცემს რა, მონასტრის ბერებს აღვიძებს,—
სიმშვიდის მფენის საუფლო დღეში,
როცა ქართველი ყმაწვილი ქალი
თიხისა ჭურჭლით, მთის ფერდოებში
ჩამორბის, უნდა აზიდოს წყალი.
წვეტებთა ჯაჭვის თოვლიანების

*) მუეზზინები თათრულათ ჰქვიან იმ მღვდლებსა, რომლებიც დილით მინარეტებიდან ჰკივიან და ზარების მაგივრათ იწვევენ მლოცველებს.

საკუთხევ:ლის წინ, როცა სანთლები
უქმსა დღეებში ნათლითა თრთოდა, (იხ. გვ 39)

იისფრის ჩრდილი, როგორც კედლების,
მოწმენდილ ცაზე იხატებოდენ,
და მის დასვლის დროს იმოსებოდნენ
ისინი წითლის ბერანგებითა;
და იმათ შორის ძვირ სანახავი
ყველაზე მაღლა იდგა თავითა
Ყაზბეგი, ქართლის მეფე უკვდავი
ფარჩის ფორფირით და თეთრ ჩალმითა.

V

მაგრამ აღსავსე მცდარის ფიქრებით
თამარის გულსა წმინდა შვებები
არ ეკარება, იმისი ხედვით
მთელს ამ ქვეყანას ჰბურავს შავები
და მისთვის ყველა სატანჯველია—
რაც რომ სოფელში სანატრელია.
უწინ და ეხოლოდ ღამის მძინარის
სიგრილე მიწას მოეხვეოდა,
წინ ღვთის მშობლისა წმინდის ლამპარის
ის უგინებოთ დაეცემოდა
და ცრემლებს ღვრიდა, და ყრუ ღამისა
დუმილში, ხმები მისის ოხვრისა

მოგზაურისა სმენას აფრთხობდა.
და ის ფიქრობდა: „სწორეთ მთის სული
კვნესის სადამე, ხევში მიბმული“
და ფრთხილის სმენით ყურს რა უპყრობდა
დაღლილს ცხენს მეტად ეხვაეებოდა.

VI

შეცული შიშით და დარდებითა
თამარი ხშირათ ფანჯრებთან სკამით
ზის მოწყენილი მარტოობითა,
და შორათ გასცქერს მომჭირნის თვალით.
მთელი დღეები ოხრავს და ელის,
და უჩურჩულებს ხმა უხიბვლელის
მას შემდეგს სიტყვებს: „ნუ სწუხარ მოვა...“
და არ უბრალოთ სიზმრებთა გროვა
მას ყოველ ღამე ეჩვენებოდა
მწუხარებისა აღვსილი სახით
და უბნობის ხმის უცხო სინაზით.
ბევრი დღე არის რაც ის იტანჯვის,
მაგრამ არ იცის თვითონც რისათვის.
წმინდებთა ლოცვას რა მოინდომებს,
გული მარტოკა მას ეეედრება;

ყოველ-ღღიური ბრძოლა ასუსტებს,
და ლოგინზე რა ძილად ეშვება,
მას სწვავს ბალიში; რალაც აწუხებს,
ის მრთლათ კანკალებს და წამოხტება,
ენთება მკერდი და თეთრი მხრები,
სულს ველარ ინთქამს, ხედვა ბნელდება,
მოხვევნას ხარბათ ეძებს მკლავები
და ანბორება ტუჩებზე დნება.

VII

მწუხრის ჰაერის ბურუსის ჩრდილმა
ქართლის გორები კვლავაც დაბინდა;
ტკბილ ჩვეულობის მარად მორჩილი
დემონი ჩვეულს ადგილს მიფრინდა,
მაგრამ მრავალი გაუშო ჟამი,
სანამ გაბედა ყოვლის მპყრობლისა
სიწმინდე წყნარის ნავთსაყუდლისა
შეურაცხ ყო;—და იყო წამი,
როცა ჰგვანდა, რომ ის მზათა იყო
განძრახვა შძაფრი დაეგდო თვისი,
და დაღრეჯილი კედლების ძირში
დასეირნებდა ფეხის ხმა მისი

ფურცლებს ათრთობდა უქაროთ ჩრდილში:
ზემოთ შეხედა ქალის ფანჯრებში
სუსტ სხივიანი ლამპარი ბრწყინავს,—
ის ელის სტუმარს ჯერ კვლავ არ სძინავს
და აი საშვალ ღამის დუმილში
ახირებული ჩანგურის ჟღერა
და მასთან ტკბილი უზომოთ მღერა
განხდა ჰაერში, და იმას ხმები
სდევდენ ერთმანეთს, როგორც ცრემლები.
და ის ლექსები ცნობის მიმღები;
აღმტაცებელნი, თითქო ისინი
ჩვენთვის თვით ცაზე იწვნენ წყობილნი.
ნუ თუ ანგელოზს უსაქმო დროში
ძველის მეგობრის მოუნდა ნახვა
და განშორებულს ამ უდაბნოში
მან აღასრულა თვისი განძრახვა,
რომ მით დაეტკბო მისი ტანჯვები
ტრფობის სევდები, ვნებებთ ღელვები
დემონმა იცნო ეხლა პირველათ:
შემკრთალი მზაა გასაქცეველათ:
მაგრამ არ იძვრის იმისი ფრთები,
და, საოცრობა!... მშრალის თვალიდამ

გადმოედინა ცრემლისა ღვარი...
დღემდინაც თვითონ იმ სენაკიდამ
მოსჩანს ქვა ერთი, შვაზე გამწვარი
ცრემლით როგორც რომ ცხელი ალითა,
და არ კაცური სწორეთ ცრემლითა.

VIII

და შედის სავსე ის სიყვარულით,
კეთილისათვის გახსნილი გულით,
და ჰაზრობს, ახლათ გაცხოველების
აჰა მოვიდა დრო ნეტარების!
გაუგებარი ლოდინის ძრწოლა,
შიში, მუნჯობა, უცნობელობის
პირველის შეყრის დამდნობი თრთოლა—
გაიგო სულმა ამპარტავნების,
ეგ კარგს არაფერს მოასწავებდა.
სახლში შესვლის დროს მის თვალებს შეხვდა
თვით ქერაბინი ელჩი ზეცისა,
მცველი ცოდვილის მშვენიერისა,
სახე რომლისა მზეებრ ბრწყინვიდა;
და მტრისაგან მან ნათლის ლიმილით
დაჰფარა ქალი თავის წმინდა ფრთით

და ღვთაებრული შუქი ნათლისა
სთურგვნიდა ხედვას მისსა ცოდვილსა,
და ნაცვლად ტკბილის მოსალმებისა
ესმა სიტყვები საყვედურების:

IX

—„სულო ბოროტო, სულო ცოდვილო,
ვინ მოგიხმო შენ ბნელში შვალამის?
მაცდურო, ცუდო, ღვთისგან დევნილო,
შენი მორწმუნე აქ არვინ არის.
ჯერ არ უსუნთქავს ბოროტს ამასთან;
ჩემ სიყვარულთან, ჩემ წმინდებასთან
შენსა ბიწიერს ბილიკს ნუ იჩენ.
ვინ მოგიხმო შენ?“

ამის პასუხად:
დემონმა რაღაც შესცინა მწუხრათ.
აღტყინდა შურით მისი თვალები
და იმის სულში გასცხოვლდა ახლათ
ძველის მტრობისა საწამლავები.
—„ეს ჩემი არის შესძახა მძლავრათ,
დაეხსენ წადი, ეს ჩემი არის!
გვიან მოსულხარ შენ მის მფარავად,

აქ მსაჯულება შენი არ გადის.
ალსავსე გულზე ამპარტავნების
მე დავიმჩნიე ჩემი ბეჭედი;
შენ ველარას იქ შენის წმინდებით
აქ მე ვუფლებ და მალხენს იმედი!...“
და ანგელოზმა მწუხრათ თვალები
ერთხელ საბრალო ქალს კვლავ გადაჰკრა!
და დაწყნარებით დასძრა მან ფრთები
ცისა ეთერსა შეერთო გაჰქრა.

X

თამარი

— „ოჰ ვინა ხარ შენ? საშიშარმა ხმამ
უცებ დამაფრთხო, გონს ვერ მოვედი,
მოგზავნილი ხარ ჯოჯოხეთიდამ,
თუ სამოთხიდამ ჩემთვის მოხვედი?
მითხარი ვინ ხარ?

დემონი

მშვენივრობა ხარ!

თამარი

მაგრამ სთქვი, ვინ ხარ, პასუხი გამე?

დემონი

ვინავარ? ვაჰმე!

მე ის ვარ, ვისაც შენ ყურს უგდებდი
შუა ღამისა იდუმლობაში,
ის ვარ, ვინც შენს აზრს ვუჩურჩულებდი
ვის დარდებს ბნელად შენ გამოსცნობდი.
ვისიც სახესა სჭვრეტდი სიზმარში.
მე ის ვარ, ვინცა იმედსა ჰლუპავს,
რა რომ იმედი აყვავილდება,
მე ისა ვარ, ვინც არავის უყვარს
და ყველა სწყევლის რაც კი იზრდება!
რაა ჩემთვის სვლა საუკუნების
მე ვჟლეტ მიწიერს ჩემსა მონებას,
მეფე ვარ ცოდნის და თვით-უფლების,
მტერი ქვეყნის და ზეცის გუნდების,
მაგრამ, ვსჭვრეტ,—ვკოცნი შენსა ფეხებსა
მე მოგიძღვნი შენ შესაბრალები
ლოცვა პირველის სიყვარულისა,
სოფლიო ჩემი გრძნობის ტანჯვები,
ოხვრა პირველი ჩემის სულისა.
ოჰ! შემიბრალე, მისთვის გაწუხებ:
მე კეთილობას და თვით ზეცასა
შენ ერთის სიტყვით კვლავ დამიბრუნებ,
ტრფობისა შენის სამოსს წმინდასა

შემოვიმოს რა, იქვე წავრსდგები,
როგორც ბრწყინვალე ანგელოზები.
ოჰ ყური მიგდე კვლავ გეველრები,
მე შენ მიყვარხარ, შენ გემონები
რა მხოლოდ ერთხელ გადავკარ თვალი,
დაუყონელივ შემძაგდა სრულათ
უკვდაება და თვით ჩემი ძალი,
და მე შემხარბდა სულ უნებურათ
შენი უსულო მხიარულება.
სხვა რიგ სიცოცხლე შემექნა ძნელი,
და საშიშაროთ ცალკე ცხოვრება;
მშრალ გულში შუქი მოულოდნელი
ისევ გამითბა, თითქო მშვიდობის,
და დარდი ძირში ძველის ჭრილობის
გაინძრა როგორც ფურცლებში გველი.
რაა უშენოთ ეს უკვდავება,
ჩემის გონების უსამზღვროება?
მხოლოდ ხმოვანი სიტყვები მცდარი,
როგორც ულმერთო ვრცელი საყდარი.

თამარი

განვედი ჩემგან, სულო შემცდარო!
დაჩუმდი! არ მრწამს მე სიტყვა მტრისა

ველარ ვლოცულობ, ოჰ, მაცხოვარო;
რალაც მომწყვლელის საწამლავითა
ჩემი სუსტი ჭკვა მრთლათ აღვსილია.
მისმინე, მღუპავ! ეს ნამდვილია,—
შენი სიტყვები ღვივა ალითა,
მითხარ თუ რისთვის შეგყვარებივარ?

დემონი

რისთვის, ტურფავ? ვაჰ ჩემ ცხოვრებას!
არ ვიცი, რალაც აღვსებილი ვარ
ახლის სიცოცხლით ვგრძნობ აღტაცებას
დანაშაულის ჩემის თავიდამ
ეკლის გვირგვინი გარდავიხადე;
მაპარტავნებით მტვერში ჩავაგდე
ყოვლი ყოფილი და იმადღიდამ
ჩემი სამოთხე და ჯოჯოხეთი
'მენ თვალებშია, ხარ ჩემი ღმერთი.
მიყვარხარ მე შენ სულ სხვა ვნებებით,
რა რიგ არ ძალგიძს შენ შეყვარება,
ყოვლის სურვილით ყოვლის შეძლებით
უკვდავის აზრის, და ზედ ოცნება
სახმილსა მიდებს წარმოდგინებით.
დასაბამიდამ სოფლის ჩემ მკერდში

ჩაბეჭდილ იყო შენი სურათი;
წინ დამირბოდა ის ვრცელ ეთერში,
როგორც ვარსკვლავი, ღამისა მნათი;
დიდი ხანია მირევდა ის აზრს,
სანატრელ სახელს ყურში ჩამძახდა.
სამოთხეში მე, ნეტარების ჟამს,
შენ ერთის მეტი არა რა მაკლდა.
ოჰ რომ შეგეძლოს გაიგებდე მთლათ
რა მწარე არის ჩემი წვალება,
მრთლათ საუკუნოთ თანა უგრძნობლად
ტანჯვა და თუნდ თვით სიამოვნება:
ავისთვინ ქებას არ მოელოდე,
არც კეთილისთვის დაჯილდოებას,
შენთვის სცხოვრებდე შენთვის დარდობდე
და სულ ამ რიგათ ჰკლავდე დროებას;
განუცხრომელათ, შეურიგებლათ.
ყოველთვის სწუხდე და არ რა გსურდეს
იცოდე გრძნობდე ყველას ხედავდე,
ნებას გარეშე სულ ყველა გძულდეს
და ვერც ერთს მათგან ვერ განიცდიდე!
რა მხოლოთ ჩემზე შეჩვენება ღვთის
აღსრულდა, ნება მისი გავიდა,

მოხვევნა თფილი ძმურის ბუნების
სამარადისოთ ჩემთვინ გასცვივდა.
ჩემ თვალ წინ სივრცე ლურჯათა თრთოდა
ვსჭვრეტდი ქორწილის მოკაზმულობას,
ძველი მცნობების მნათობთ ყრილობას;
მათზედა ოქროს გვირგვინი ჰკთოდა;
მაგრამ რა გახდა? უწინდელს ძმობილს,
უპირატეს ქმნილს, თვით კეთილშობილს
მათგან ვერც ერთი ვერ ცნობილებდა!
განდევნილებსა ჩემსავე მგზავრებს,
სასო წასული შველად უხმობდი,
მხოლოდ სიტყვებს და სახებს მახინჯებს
ვაჰ მე! თვითონც მე ვერ ვცნობილობდი
და გულ მოსულმა, დავსძარ რა ფრთები,
მე გავექანე... მაგრამ სით? რისთვინ?
არ ვიცი მხოლოდ ძველი მოძმები
უარსა მყოფდენ; ვგონებ ამისთვინ
სოფელიც ისე დამუნჯ-დაყრუვდა,
როგოც ედემი ჩემთვინ გაფუჭდა,
ნების ქეიფით მდინარეობას.
ესრე საბრალო ნავი ვნებული
მისდევს და ვერ სცნობს დანიშნულებას;

ესრე ციაგში განთიადისა
მარტოკა სცურავს შეწუხებული
მცირე ნაწყვეტი შავის ღრუბლისა,
ვერსად ვერ დგება შეშინებული,
და უგზო-უკვლო დარბის ამ სახით.
უფალმა იცის საიდამ, ან სით!
მაგრამ ხალხებს მე დიდხანს არ ვსცვიდი
ცოდვებში დიდხანს მათ არა ვწრთვიდი
ყველაფერს კეთილს ტალახში ვსვრიდი
და ყველაფერს კარგს მარად ვლანძღვიდი
არ დიდ ხან ვანბობ... წმინდა მცნებათა
მირგავს მე მათში საღმრთო ძირები;
და ან კი ღირდნენ ჩემ სასჯლებათა
მხოლოდ ბრიყვნი და პირ მოთნეები?
და დავიმალე მთის ხეობებში,
დავბორგვიდი ჯვარის ძალსავით
შუა ღამისა ბნელის სიღრმეში.
და მორბოდა იქ ვიღაც მგზავრსავით,
მოტყუებული ახლოს ცეცხლითა
იქ გადაიმსხვრა კლდეში ცხენითა.
უბრალოთ ხმობდა, შველას ელოდა.
მის უკან დალმა იგრიხებოდა

ღვარი სისხლისა, როგორც საბელი.
მაგრამ განცხრომა ბორტოებისა
არ იყო ჩემთვინ მეტად ხან გრძელი.
ომში ძრიელის ქარიშხლისა
ხშირათ როცა ცას ვამტვრიანებდი
მოსილი ნისლით და ელვებითა,
ღრუბელთა შორის დავხრიალებდი,
რომ თავისუფლებს ეგებ სტიხიებს
დაეტკბოთ ჩემი გულის თქმა მწარი,
გადავრჩენოდი ნაღვლიან ფიქრებს
და დამევიწყნა დაუვიწყარი!
რაა მოთხრობა მწუხრის ამბების,
სასჯლის და ტანჯვის ხალხის გროისა,
მყოფის თუ წასულს შთამომავლობას,
შესადარებლად ერთის წამისა
გაუგებარის ჩემის ძრწოლისა?
რა არის ხალხი ან მათი ბედი?
მათ გაუვლიან, კვლავ გაივლიან,
ელის განკითხვა არის იმედი,
მიეტევებათ და ან დასჯიან.
ჩემნი კი მარად აქავ არიან
ძრწოლვა ტანჯვები და მწუხარება,

და მათ ჩემებრივ არ აქვთ ხწნილება,
არც საფლავში მათ მიეძინება,
ისინი ლოლვენ მარად ჩემ ტვინში,
ხან მწვენ დაჰკთიან, ფანტვენ ნაპერწკლებს
ხან მაწვებიან ქვასავით ფიქრში,
მილუპვენ ენებს და ტკბილ იმედებს,
როგორც სიკვდილი—კაცსა სიცოცხლეს!

თამარი

რათ მინდა ცოდნა შენის დარდების?
აწ დაასრულე ჩივილი კმარა.
შენ დააშავე...

დეგონი

შენთან ხომ არა?

თამარი

გაგვიგონებენ, დაჩუმდი ერთი...

დემონი

ჩვენ მარტონი ვართ.

თამარი

ა მაღლა ღმერთი!

დემონი

რისთვის მოიცდენს ჩემზედა ხედვას,

ის ზეცას უვლის, არ დასდევს ძიძას.

თამარი

ჯოჯოხეთისა დასჯა? ტანჯვები?

დემოზნი

რა არის? იქ შენ ჩემთან იქნები.

თამარი

ვინც გინდა იყო, ჩემო კეთილო,
მოსვენება რა განსდევნე გულით,
მე ყურს გიგდებ შენ მწარეთ დასჯილო,
უნებლიერათ იდუმლის ლხინით
მაგრამ თუ ენა შენი ჭრელია,
და მით ვარ შენგან მოტყუებული,
ოჰ, შემიბრალე რა სახელია,
აბა რათ გინდა შენ ჩემი სული
ნუთუ მართლა მე მეტათ მაფასებ
ყველაზე შენგან შეუმჩნევლებზე,
და მისთვის სულსა უდროოთ მსტაცებ
ხელს მაღებინებ ქალწულობაზე!
არა, მომეც მე მტკიცე ფიცები...
მითხარ, შენ გჯერა, რომ ვიტანჯები,
შენ ხედავ სუსტსა ქალის ფიქრებსა?
უნდოთ ვსასოებ სულში შიშებსა...

მაგრამ შენ ყველას სცნობ და გაიგებ.
და, თქმაც არ უნდა, ხომ შემიბრალებ?
შემფიცე ეხლავ კეთილის მტრობა
დააგდო დღესვე იმოწმე ღმერთი!
ნუ თუ არც ფიცი, აღარც პირობა
დაურღვეველი არ არს არც ერთი?

დემონი

ვფიცავ პირველ დღეს ქვეყნის შექმნისას,
უკანასკნელსა ვფიცავ მის დღესა,
ვფიცავ სიცხვილს ცრუ მეტყველებისას
და სამართლის ჟამს უნეტარესსა,
შეჩვენებისა ვფიცავ მწარ გრძნობას
მოკლე ოცნებებს გამარჯვებისა
ვფიცავ პირველსა შენსა გაცნობას
და კვლავ საზაროს განშორებასა,
ვფიცავ აგრეთვე სულებთა გუნდებს,
ბედს ხელქვეითის ჩემის ძმებისას,
ანგელოზების საკრძალავსა ხმლებს,
დაუძინარი ჩემის მტრებისას,
ვფიცავ ზეცას და თვით ჯოჯოხეთს
მიწიერს წმინდას შენსა სახელსა,
შენს შემოხედვას უკანასკნელს ერთს

მარგალიტის მსგავს პირველს შენს ცრემლსა,
უცოდველთ შენთა ბაგეებთ სუნთქვას,
თმასა მღელვარეს აბრეშუმეულს,
ვიფიცავ ტანჯვას და ნეტარებას,
ვფიცავ უმაღლესს ჩემსა სიყვარულს,—
მომძაგდა შარა მე შურის ძებნის,
უარი ვჰყავი მე ძველსა ტანჯვებს;
ღღეიღამ შხამი ბოროტის ენის
არავის სმენას აღარ შეარყევს..
მინდა რომ ზეცას მე შევურიგდე,
მინდა მიყვარდეს მინდა ვილოცდე,
მინდა ვიწამო მხოლოდ კეთილი,
და შენს ღირს შუბლზე მწამდიან ჩრდილი
მოვრეცხო ცრემლით შენანებისა,
რომ კვალი ზეცის ზედ არ ჩნდებოდეს,
და ხალხი ძილში უმეცრებისა
დეე უჩემოთ იფუჩქნებოდეს.
ოჰ, მენდე! ღღემდის მე ერთმა სრულათ
შენ დაგაფასე, შევსძელ გაცნობა,
აღგირჩიე რა შენ ჩემად უფლად
ფეხს ქვეშ გიფინე შეძლებულება.
შენ სიყვარულსა ველი, მზათა ვარ

წუთისთვის მოგცე ათასეული
ეშხი, ვით შურში, მერწმუნე თამარ,
მე უცვლელი ვარ და დიდებული.
მე, ნებიერი ძე ეთერისა,
ვარსკვლავებთ ზემო გიჩენს საშვებელს,
იქ შენ იქნები მეფე ქვეყნისა,
იქ მეგობრობის გიკმევ საკმეველს.
იქ უდარდელი გექნება შვება,
ზევიდამ დასცქერ მიწას გულ გრილათ
სად ეარ არს სული ბედნიერება
არც მშვენივრობა მისი ხანგრძლივათ,
სად ღალატი და ცოდვა სჩვევიათ
სად ბუდობს მხოლოთ წვრილი სურვილი,
სადაც უშიშრათ არ შეუძლიათ
არც სიყვარული არც სიძულილი.
თუ შენ არ იცი მართლა რა არის
ერთის წამისა კაცთ ტრფიალება?
მღელვარეობა სისხლის ყმაწვილის
მაგრამ დღე რბის და სისხლი ყინდება.
სთქვი ვინ გაუძლებს მოშორებასა,
ახლის მშვენების მიმბირველობას,
მოწყენას თუნდა უძლურებასა
და ეავის ნაირ ფიქრთა მსვლელობას?

არა! შენ, ჩემი მეგობრის, ჩვედრში
რა არს ნაღველი მგზავსისა წყენის,
რომ გაქრე ჩუმათ იწრო ერთ წრეში
უცნობელობით ბრიყვისა მონის,
შუა სულ მდაბლებთ და უგრძნობების
მეგობრებთა და მათებრივ მტერთა,
ურგო შიშების და იმედების,
ფუჭთა და მძიმეთ ქვეშე სასჯელთა,
მწუხარეთ, საშვალ მაღლის კედლების,
შენ არ გაჰქრები უცნობი ვნების,
მხოლოთ ლოცვებში, დიდათ შორს მყოფის
როგორც ღვთისაგან, ეგრე კაცების.
ოჰ, არა, ტურფავ! წყების წერილი
სულ სხვა რიგია შენის ბედისა
შენ სხვა ნაირი გულის წუხილი,
სხვა სილრმეები აღტაცებისა!
დე, მაშ, უწინდელ ფუჭე სურვილებს
და საცოდავს მის ბედის სინათლეს,
აღურაცხელსა, ამაყსა სწავლებს
ნაცვლად განუხსნი მე შენ სინაზეს.
გროვას სულებთა ჩემ ქვეშე ვრდომებს
მე მოვიყვან შენ ფეხებთა წინა,

მხევლებს მსუბუქებს და ჰაეროვნებს
ფეშქაშათ გიძღვნი, მზა მყავს შენთვინა.
შენთვისვე ვარსკვლავს აღმოსავლისას
მოვხვდი მე გვირგვინს ოქროთ ნაჭედსა,
ავართმევ ყვავილთ ცვარს შვაღამისას,
მითი მოგირწყავ არე-მარესა.
სხივსა წიაღის მზის დასავლისა
წელზე შეგარტყამ, ეგრე მოგაწყობ,
სუნთქმითა წმინდის სუნელებისა
შენ ახლო მახლო ჰაერს დავათფობ,
ყოველ წამ უცხო, საამო ხმებით
მე შენსა სმენას გავანებივრებ.
კოშკსა აგიგებ სულ ფირუზებით,
ქარვის ჩარდახით შეგიმკობინებ,
მე ავფრინდები ზე ღრუბლებამდე,
ყოველს კარკს ქვეყნის შენ მოგცემ ხელში,
ოღონდ გიყვარდე!...
და მან სიფრთხილით
შეეხო ცხელის თვისის აგებით
იმის თრთოლარე ლალის ფერ ტუჩებს.
მაცთურებითა სავსე სიტყვებით
პასუხს აძლევდა ის ქალის ლოკვებს...

ძლიერი ხედვა სცქერდა მის თვალებს,
მან დასწკა ისა, საბრალო ქალი.
თვით ღამის ბნელში ჰყრის უხვად ელვებს
აუცდენელი როგორც ხანჯალი.
ვაჰმე! ბოროტი სული სტკბებოდა
მკვლელი შხამები მისის კოცნისა
მყისვე ქალს გულში ეპარებოდა;
მტანჯი, საზარო ხმა შეკვნესისა
იუმლობაში გახდა ღამისა.
მაში სულ იყო: ბრძოლა და შვება,
ყვედრება, ლოცვა წმინდის ტრფობისა
და უიმედო გამოთხოვება,
გამოთხოვება ყმაწვილობისა...

. . . . . .

1871

მკლელი შხამები მისის კოცნისა
მყისვე ქალს გულში ეპარებოდა; (იხ. გვ. 4)

ფასი
ოცი ფაუჩი

60 13

Т
22—4

БУКИНИСТИЧЕСКИЙ
Магазин № 22
„САКИГНИ"
Чек № 185/ПВГ
Сумма 60

126/84